DISPUTATIO MEDICA
DE
CALCULO RENUM,
Quam,
ASSISTENTE DIVINA GRATIA,
PRÆSIDE
VIRO
Nobiliſſimo, Excellentiſſimo & Experientiſſimo
DN. JOHANNE JACOBO Waldſchmidt/
Medicinæ Doctore, ejusdemque in Illuſtriſſima hac Academiâ PROFESSORE Ordinario, Sereniſs. Haſs. Princip. Archiatro, Sacri Romani Imperii Academiæ Naturæ Curioſorum Collegâ digniſſimo, Præceptore & Promotore ad Cineres usque honorando, devenerando.

Publico Examini ſubjicit

AUTOR & RESPONDENS,
JOHANNES WERNERUS GILLENIUS,
Allendorphenſis ad Salinas Haſſus,

Ad diem XXVIII. Maij, in Auditorio Medico H. S.

Marburgi Cattorum,

VIRIS
Nobiliſſimis, Conſultiſſimis

DN. JOH. CHRISTOPHORO GILLENIO,

DN. GEORGIO CHRISTIANO GILLENIO,

Practicis famigeratiſſimis. Iſti de Republica apud Eſchwecenſes optime merito. Huic J. U. Licentiato digniſſimo, apud Allendorphenſes Pro-Conſuli graviſſimo: Conjunctiſſimis atque Chariſſimis Fratribus ſuis Germanis.

Ad Conteſtandum fraternum meum adfectum, ſimulque quòd tot veſtræ erga me bonitatis argumenta ad gratum animum revocem, eaque cordi meo inſcribam.

Cum annexo voto, non in ſupremis labris nato ſed ex imo pectore ducto, ut Deus T.O.M. Vobis ex alto benedicat, atque conſervet vires ac ſanitatem Corporis, ut & Patriæ & mihi in longum queatis vivere.

Non tam tenue hoc ſchedium, cui jam nomina veſtra officioſè inſcribere volui quàm cumprimis ſe ipſum ad omne fraternum ſtudium atque cultum,

eâ quâ decet obſervantiâ

Offert ac conſecrat

JOH. W. GILLENIUS.

PRÆFATIO.

Cùm olim Ægyptii & Græci Variis multisque invaletudinibus homines obnoxios viderent, & exinde de genere humano mox actum eſſe, niſi convenientia remedia invenirentur, colligerent, neceſſitate coacti varia ab eo tempore fecerunt experimenta, & ſi qua medicamentum alicui ſalutare experti fuerunt, illud annotarunt, quò in ſimili morbo rurſus exhibere poſſent, qua de cauſa etiam ægri in compita delati ſunt, ut prætereuntes, ſi forte ſimiles morbos, illisque convenientia remedia obſervaſſent, communicarent, ſicque ſola experientia edocti ægrotantes ſuos curaverunt, donec tandem Hippocrates obſervationes iſtas in præcepta redegerit, rationesque addere allaboraverit. Ab Hippocrate & Galeno ad nos delata Medicina ſenſim ſumpſit incrementum, & ſine dubio ma-

gis creviſſet, niſi plurimorum ingenium ita comparatum eſſet, ut mallent etiam in evidentiſſimis errare, quam latum unguem à Veterum dogmatis, quibus mancipiorum more addicti, recedere, unde fit ut parvus veritatis ſtudioſorum numerus ab ingenti horum multitudine obruatur & ab inquiſitione deterreatur. Nos nulla cœca ſive in Veteres ſive recentiores credulitate præpediti, nullique ſectæ ſerviliter addicti, ad calculi explicationem accingemus: Quoniam autem ejus accurata explicatio prolixam disputationem poſtularet, quod mei inſtituti jam non eſt, ignoſces benevole Lector, ſi paucis ſaltem pagellis eam tradidero.

I.

UT eò felicius me expediam in generationis calculi in renibus, & inſequentium omnium φαινομένων explicatione, non abs re erit, pauca in anteceſſum, ex Anatomia deprompta, de renum admiranda ſtructura & uſu dicere. Neminem autem, quod credo, niſi anatomicæ artis planè ignarum, fugit, duos eſſe Renes utrinque ad ſpinam dorſi ſub hepate & liene, ita ut ultra ultimam coſtam vix pollicis latitudinem deſcendant, ſitos, ubi lumborum muſculis pſoas dictis, eâ in parte ubi nervus muſculum intrat incumbunt, ventriculo autem & inteſtinis pulvinaris inſtar ſuccumbunt.

II. De

II.

DE Renum magnitudine ſuperficie & figura, utpote quæ neque ad generationis calculi, neque ſymptomatum explicationem aliquid luminis afferre poſſunt, nihil hic dicam: Paucis vero connexionem cum aliis partibus delineabo, ut deinceps eò melius ſymptomata Nephriticis ſupervenientia explicari poſſint. Connectuntur autem Renes primariò ope membranæ externę, quę pæritoneo originem debet, & primò quidem uterque lumbis & diaphragmati, dexter autem inteſtino cæco, & ſiniſter lieni & colo, quod ultimum etiam in cauſa eſt quare dolor Nephriticorum exacerbetur, ſi inteſtina flatibus ſint diſtenſa, quæ connexiones omnes probe notandæ ſunt, ne curationem in partes illas quæ ſaltem per conſenſum afficiuntur, primario dirigamus.

III.

PRæter membranam illam externam, cujus in theſi præcedenti facta fuit mentio, Renes aliam adhuc habent membranam ipſis propriam, ſubtilem valde & acuti ſenſus, quæ ipſorum ſubſtantiam (quam aliud fere nihil eſſe, quàm innumeras vaſorum ramificationes & tubulorum membranaceorũ congeries, quorũ extremitatibus oppoſitę ſunt glandulæ minores ſeu acini cum Recentioribus ſtatuo,) ne exorbitet & inordinatum ſitum & figuram acquirat, arctè circumdat.

IV.

DIxi ſubſtantiam Renum aliud ferè nihil eſſe, quàm innumeras vaſorum ramificationes: Hoc autem dixiſſe non ſufficiet, niſi ſimul indigitaverim, quænam in ſpecie ſint iſta vaſa, quæ cum acinis appoſitis totam renum ſubſtantiam componunt: Quatuor igitur vaſorum genera ipſis adſcribo, Nervos, arterias, vaſa excretoria Renibus propria, & Venas, de quibus nunc ordine dicam.

V.

NErvos uterque Ren duos habet, unum à paris vagi ramo ſtomachico, qui per membranam propriam diſperſus, hincque ad Ureteres porrectus, acutum valde ſenſum illis præbet: Alterum verò à nervo meſenterico, paris intercoſtalis ramo, qui ante ingreſſum Vaſa emulgentia variè circumligans, per totam ſubſtantiam cum iis diſpergitur, non obſtante, quod Autores dicant, paucos nervos ſubſtantiam Renum intrare, & hinc obtuſum eorum ſenſum derivent, quem ego non tam ex defectu & paucitate nervorum, quam ex omnium ad ſenſum exquiſitum requiſitorum defectu, deducendum exiſtimo.

V I.

ARteriam quilibet Renum unam habet à trunco Arteriæ aortæ deſcendente, quæ ſimam partem accedens, in plures & ſemper minores ramos dividitur, donec tandem in innumera & infinita capillaria vaſcula deſinat. Hæc copioſa, & longè majori ſanguinis quantitate, quàm ad nutritionem requiritur, Renes perfundit, unde in iis, vel coctionem aliquam vel ſegregationem fieri, colligere licebit: Nullam autem in iis fieri poſſe coctionem, facilè cuilibet ad requiſita ad coctionem quandam perficiendam neceſſaria attendenti, palam fiet. Concludendum igitur eſt ſeparationem alicujus materiæ inibi fieri: Quæ autem materia illa ſit & quomodo ſeparatio illa fiat, paucis nunc, antequam ad duo reliqua vaſorum genera progredior, explicabo.

V I I.

MAteria illa, quæ in Renibus à ſanguine ſeparatur, eſt humor aquoſus & ſeroſus, admixtis multis particulis ſalinis, & terreſtribus, qui poſtmodum fermento Renum Stercoreo imbutus, & ad veſicam delatus, urinæ nomine venit. Hæc autem

tem ſeparatio humoris ſeroſi à ſanguine fit ope fermenti alicujus, glandulis ſive acinis, quos extremitatibus vaſorum antea appenſos dixi, inhærentis per modum præcipitationis, qui familiaris valde eſt illis, qui Chimiæ operam dant. Totum tamen negotium non ſoli fermento acceptum ferendum, quin etiam multum contribuit horum acinorum ut & vaſorum in eos hiantium configuratio.

VIII.

PRæcipitatus itaque nunc humor ſeroſus in acinis, de quibus in præcedentibus dictum, ſpeciatim, per tubulos membranaceos, ſive vaſcula renibus propria, tanquam tertium vaſorum genus ad carunculas papillares defertur, ex quibus mox in pelvim deſtillans, ulterius per ureteres ad veſicam progreditur: Non autem concipiendum hic eſt, acſi per carunculas papillares diverſum quid à vaſis Renum excretoriis ſive tubulis membranaceis intelligerem, ſed differentia in hoc ſaltem conſiſtit, quod vaſcula illa, quæ prius per ſubſtantiam erant diſperſa, hîc magis ſint unita, ut ſic carunculæ hæ nihil aliud ſint quàm multorum demeaculorum aggeries.

IX.

SAnguis per arterias advectus jam à redundante & ſuperfluo ſuo ſero liberatus, per quartum vaſorum genus, venarum radices, quæ extra renes unicum truncum, venam emulgentem dictum, conſtituunt, venæ cavæ infunditur, ut hinc cum reliquo ſanguine per circulationis leges fontem iterum accedat.

X.

VIſis itaque nunc hiſce, proximum erit, ut me ad calculi Renum examen accingam, & modum fiendi explicem, de quo variè inter Autores controvertitur: Alii enim per calorem alii per frigus arduum hoc explicant negotium. Quidam

dam arenoſam renum conſtitutionem accuſant: Alii à ſucco lapideſcente lapideſcentiam derivant, Alii aliter rem explicant: Sed quàm longè hi omnes à veritate aberrent, & quàm parum explicent, jam non disquiram paucis meam ſaltem ſententiam in ſcenam introducturus.

XI.

URinam habere rationem cauſæ materialis, nullus dubito quin omnes habeam conſentientes, qui non gravantur, tam calculos quàm urinam igni ſubjicere, & ex eorum deſtillatione addiſcere, quod idem oleum idemque ſal volatile ex iis eliciatur, & præterea etiam ſimile caput mortuum relinquant in fundo, ex quo omnia, quę in calculo reperiuntur, urinæ materialiter ineſſe videmus. Deſtillatio ſic inſtituta refutat eos, eorumque errorem detegit, qui arenulas & terreas ſordes, cum cibo & potu aſſumptas, pro cauſa materiali obtrudere conantur, dùm ſabulum à lapidibus molaribus pani communicatum accuſant, cum tamen ex hoc ſabulo ſive arenulis hiſce nihil unquam ſalis volatilis elici poterit, etiamſi totus lapis molaris deſtillationi ſubjiciatur, quod tamen tam copioſum calculo ineſſe, ut etiam tertiam vel ad minimum quartam ejus partem conſtituat, mihi non ſemel apud Celeberrimum Dn. de Maets Profeſſorem Leidenſem videre contigit.

XII.

QUidnam autem illud ſit, quod urinæ particulas, quas Calculi cauſas materiales diximus, in lapideam talem duritiem coagulet, majore difficultate conjunctum videtur, Siquidem, ut in theſi decima jam dictum, Autores in eo valde diſſentiunt. Acidum Volatile non ſinè ratione accuſat Ten Rhyne, cùm enim videamus, quàm facilè, acida quævis, alteri corpori proportionato, tali nempe, quod reagendo acidorum ſpicula infringit, affuſa, in coagulum abeant, & ſimul

con-

conferamus, quæ Autores Practici de Calculoſis obſervant, quod ſæpiſſimè acidum vitioſum in iis peccet, merito nobis cum eo acida ſuſpecta eſſe debent. Dn. Ehrenfrid Hagendorn de Nephritico notat, *quod ejus urina, excrementa alvina, ſaliva & anhelitus acidiſſimum ſpiraverint odorem.* Vid. obſ. 243. In an. 2. Ephemeridum Med. Phyſic. Germ. Huc etiam facit obſervatio Helmontii in tract. de Lithiaſi p.m. 676. ubi dicit. *Non rarò namque obſervavi, Calculoſum aliquem, poſtea Ictero afflictum, à calculo immunem fuiſſe, quàm diu Icterus imperaverat.* Ex qua videmus, acidum ob ſopitam ante bilem eoagulationis cauſam fuiſſe, quod à prædominante poſtea bile ſaturatum ulterioris coagulationis factum fuit inidoneum. His adde, quod Nephritici ut plurimùm ſimul ſint Hypochondriaci, in quibus acidum manifeſtò peccare nemo dubitat: Hæc & ſimilia qui probe perpenderit, non immeritò acidum calculi & omnium coagulationum Autorem dicet.

XIII.

QUod autem non omnes, in quibus acidum prædominatur, calculo laborent, indicat, præter acidum aliud quid eſſe, quod concurrat ad generationem Duelech. Accuſamus autem hic fermentum Renum Stercoreum, quod in præcedentibus ſerum à ſanguine præcipitare diximus, de cujus ptæſentia quemlibet eſſe certum, cui vel ſemel inter cibandum renes guſtare contigit, haud dubito, ſiquidem tunc odor & ſapor rancidus & ingratus illud ſatis manifeſtant. Fermentum hoc degenerans & putreſcens urinæ mixtionem turbat, ejusque partes à ſe invicem ſeparat, unde fit, ut partes Urinæ volatiles ab acido, cum maſſa ſanguinea affluente, ſubigantur, & intercedentibus particulis terreſtribus, quæ ob figurarum irregularitatem cum aliis facilè cohærent, in verum Duelech condenſentur: Ut rectè Helmontius tract. de Li-

thiaſi pag. 681. dicat. *Ren putrente fermento ditior, in fabricam Calculi pronior.*

XIV.

EXaminatis itaque & Stabilitis cauſis proximis, facile nunc erit determinare, quæ cauſarum remotarum nomine venire poſſint: Illa nempe omnia, quæ acidum in maſſa ſanguinea cumulare, & particulas terreſtres cumque acido facile coagulabiles producere poſſunt. Quo ſpectant *6. res non naturales*, & præprimis *Cibus & potus*, qui indifferenter aſſumpti abunde materiam calculo ſuppeditant; Suademus itaque ut Calculoſi abſtineant ab omnibus alimentis craſſis, viſcoſis & ſale imbutis; Ut ſunt piſces ſaliti, carnes bubulæ, porcinæ & aliæ ſale conditæ & fumo induratæ, ut fugiant caſeum omniaque lacticinia, fructus horeos facilè fermenteſcibiles, vinum craſſum auſterum ut & novum & nondum defæcatum. Hæc & alia quomodo in ſpecie Calculoſis noceant, jam brevitatis gratiâ ſileo.

XV.

DUelech hoc modo generatum, & in ſubſtantia ſive tubulis membranaceis hærens, vel hinc ad pelvim ſive ureteres propulſum varia eaque gravia ſymptomata excitare conſuevit. Ex præcipuis autem ſunt, Dolor circa ſpinam dorſi in lumbari regione fixus, Inflammatio, Stupor pedum & Vomitus. Dolor iſte pro diverſa Calculi ſituatione vel eſt gravativus vel pungitivus: Cùm enim calculus in ſubſtantia Renum ſitum ſuum acquiſiverit, Craſſitie & pondere ſuo membranas Renes proxime inveſtientes diſtendit & premit, hinc quia plures nervi ſimul afficiuntur, obtuſus & gravativus ſenſus ad cerebrum defertur; ad pelvim autem ſive ureteres delapſus, ibique ulterius pergere neſciens, acutis ſuis prominentiis, ſi qua illis præditus fuerit, partes illas, utpote acutioris ſenſus, rodens, acutum ſatis & pungitivũ doloris ſenſum excitat.

XVI. Dum

XVI.

DUm autem mecum reputo, dolores Nephriticos eſſe intermittentes, cùm tamen Calculi non deſinant eſſe acuti: Et præterea etiam attrociſſimos ſæpe obſervatos fuiſſe dolores, ubi calculi, nullis prominentiis prædιti, poſt obitum reperti fuerunt, perpendo: Et denique, ſi Helmontio fides, quòd *minutulus calculus, primis vicibus è Rene labens, immanius doleat, quàm poſtmodum grandior, qui tamen ſuo attritu ureteres magis torqueret*, Vid. cap. IX. de Lithiaſi ſtatim in initio. Haud difficulter moveor, ut credam, aliam doloris cauſam ſubeſſe, hancque non ſine ratione ab acido deduco, utpote cujus particulæ gladiolorum inſtar ab utraque parte ſcindentium & pungentium membranarum à Calculo jam læſarum fibrillas continuo lancinant, & magis magisque diſcindunt, & ſic immanem iſtum & acutum doloris ſenſum excitant.

XVII.

CAlculus in ſubſtantia Renum hærens, facilè vaſa vicina premendo obſtructionem cauſare poteſt, quæ ſi fiat in vaſculis ſanguineis, ſanguis in motu ſuo impeditus in vaſis ſuis ſtagnat, ſicque avolantibus particulis ſubtilioribus craſſiores remanent, quo fit, ut, quæ diverſæ poſtmodum in ſanguine ſunt indolis coëant, aliæque alterius poros intrent, & inter ſe pugnent, unde inflammatio oritur. Cùm enim particulæ aliæ alterius poros intrant, fit ut interſtitia quædam relinquantur, quæ neceſſariò, quoniam dari vacuum repugnat, à materia ſubtiliſſima & fluidiſſima, utpote nullibi incluſa, nullibique excluſa, repleri debent, de qua Philoſophorum facile princeps *Carteſius* legi meretur. Si igitur interſtitia iſta ſive poruli relicti ſint tam copioſi & ita anguſtati, ut præter copioſam materiam ſubtilem nihil, & hanc cum difficultate, admittant, ſenſus ardoris, quem inflammationem vocamus, excitatur. In-

flammatione autem tandem ſedata, ſanguis in vaſis ſuis ſtagnans in pus abit, quod etiam tunc cum urina excerni obſervamus. Cùm autem calculus ſit tam grandis, ut premendo Renes ſimul comprimat nervos, per muſculos lumbares pſoas dictos quibus Renes incumbunt, ad crura decurrentes, Stupor pedum, propter inhibitum ſpirituum animalium influxum, exoritur: Cùm enim nervi ſpiritibus non ſunt irradiati, flacceſcunt, & hinc ſenſus ad cerebrum deferri nequit.

XVIII.

VOmitus, quem etiam inter ſymptomata recenſuimus, quare Nephriticis adeo familiaris eſſe ſoleat, ratio facilis erit, ſi huc revocemus, quæ theſi 5. dicta fuêre, quod Renes nervos ſuos habeant à ramo ſtomachico, per quos conſenſus iſte facilè explicari poteſt. Cùm enim particulæ acres nervulos Renum vellicant, & doloris ſenſum ad cerebrum deferunt, in media via vellicatio iſta nervis ſtomachicis, quia cum illis communi tunica includuntur, communicatur, & ſic poros in cerebro ſolitò magis aperiunt, quam apertionem copioſus ſpirituum animalium influxus conſequitur, qui copiosè influentes in tunicam mediam ventriculi, ejusque tubulos inflantes, ventriculum contrahunt, ut quæ intus ſunt quâ data portâ ejiciantur; quod autem hoc fiat per ſuperiora, exinde eſt, quia contractio ſive ſpaſmus in fibris iſtis, quæ, reſpectu illarum, quæ ventriculi fundum verſus ſuperiora adducunt, transverſæ ſunt, incipit ab Orificio verſus pylorum, unde hic ad illud accedens contenta eò verſus propellit.

XIX.

REcenſita ſymptomata, utpote principaliora, ſi adeſſe videmus, certò concludere poſſumus, hominem illum laborare Calculo: Quoniam verò Medici in eo ſæpe decepti fuerunt, quòd dolorem Colicum habuerint pro Nephritico

vel

vel contrà, probe cavendum erit, ne etiam nos in talem errorem incidamus. Itaque advertendum eſt an dolor in ſpina dorſi ſit fixus, in eo enim ut plurimum diſcrepat dolor Nephriticus à Colico, quòd hic ferè ſemper ſoleat eſſe vagus. Præterea etiam in auxilium vocanda ſunt ſigna illa ex urina deſumpta, quæ etſi ſola de calculi præſentia nos certos reddere nequeant, tamen aliis juncta multum luminis afferre posſunt: Urina enim tenuis aquoſa & pauca indicat calculum eſſe in fieri, illa vero plus minus ſanguine tincta inflammationis ſignum eſt quæ ſi purulenta vel fibroſis ramentis prægnans obſervetur, de calculo confirmato certi eſſe poſſumus.

X X.

MAlum hoc periculi plenum eſt, non modò propter ſymptomatum vehementiam, ſiquidem ei obnoxii tam atrocibus doloribus, dirisque cruciatibus ſæpe ſæpiùs vexantur, ut in delirium aliaque graviora mala incidant: Verum etiam quia ejus curatio ita difficultatis caligine obducta, ut à Multis pro incurabili habeatur, dum putant, impoſſibile eſſe, dari remedium aliquod diffringens calculum: partim quoniam medicamentum ore aſſumptum & ad ventriculum delatum, antequam ad Renes deveniret, vim ſuam amitteret: Et deinde quia hoc medicamentũ Calculum diffringens, citiùs ventriculum aut aliam partem quàm Calculum, utpote durioris compagis, diffringeret. Sed rectè ad hæc reſpondet Helmontius, qui poteſt videri Cap. VII. de Lithiaſi. Hic planè contrariæ eſt ſententiæ, dicens nullum in ſpecie morbum eſſe incurabilem: Regerentibus autem, quare tam pauci ab hoc malo liberentur, reſponſio facilis eſt, quòd nempe plurimis vera calculi cauſa ignota ſit, quia, decantatis iſtis quatuor humoribus nimium addicti, omnes morbos fruſtraneo conatu ex iis deducere allaborant, unde non mirum,

 quòd

quod ignoratâ causâ, etiam in curatione, dum ſaltem ad humores reſpiciunt, à ſcopo aberrent: Quod ipſum etiam Helmontius citato jam capite obſervat, quando dicit: *Hoc unicum palam atque liberè profiteor: Difficilium nempe morborum victorias poſtulare alios Medicos quàm Humoriſtas, & alia longe remedia, quàm quæ venditat Seplaſia.* Statuimus itaque quòd Calculi curatio quidem ſit poſſibilis, ſed tamen, prout vel parvus & adhuc in fieri, vel magnus & confirmatus, nunc magis nunc minus difficilis.

XXI.

ACcedens itaque nunc ad curationem, multis remediorum formulis inſtructus eſſe deberem, ſi eam ex profeſſo pertractare animus eſſet, verum inſtituti mei memor, de quo in præfatione, paucis ſaltem quomodo ejus cura dirigenda, edocebo. Duplicem autem ejus curationem facio, in, & extra paroxyſmum: In paroxyſmo enim non tam Calculi, quàm ſymptomatum urgentium & præprimis doloris habenda eſt ratio, quod probe notandum, ne tunc lithontriptica exhibeamus, ſicque dolorem augeamus. Conveniunt autem tunc illa potius quæ dolores Spaſmodicos ſiſtunt, ex quorum cenſu ſunt rad. & herb. malv. alth. violar. parietar. mercurial. flor. ſambui. chamom. melilot. lil. alb. &c. Ex oleis ſunt, 🝆 amygd. dulc. quod cum therebint. intus exhibitum egregiè dolores Colicos ſiſtit. 🝆 chamom. melitot. bacc. junip. Scorpion. ceræ ſtill. ſuccini, balſamus ♀ris ſuccinatus, Ung. anodyn. Mynſicht. dialth. &c. Ex his & ſimilibus quilibet artis peritus varias formulas ut clyſteres, fomenta, balnea, linimenta aliaque componere poterit, quæ omnia demulcendo egregiè dolores leniunt & ſpaſmos tollunt. His verò omnibus in caſſum adhibitis, ad opiata confugere oportet, ubi egregie convenit tinctura opii, cum oleo ♀ri per deliq. parata, quæ ad ʒj. & ultra exhiberi poteſt.

XXII. Poſt

XXII.

POſt paroxyſmum curatio rurſus duplex eſt una præſervatoria, quæ ulteriorem calculi generationem impedit, altera vero curatoria, quæ Calculum jam generatum expellit. Quoad primam, ſuadenda eſt bona diæta in *Sex rebus non naturalibus*, ut nempe abſtineant ab omnibus, quæ Calculo materiam ſuppeditare poſſunt. Ante omnia verò vitiatum Renum fermentum eſt corrigendum, & à corruptione liberandum, quod præſtare poſſumus ſalibus volatilibus quibusvis, ex his autem eminet ⊖ volatile aromaticum Sylvii, quod quotidie legitima doſi exhibitum fermentum Renum corruptum priſtino vigori reſtituit. *Helmontius* hoc in caſu extollit aroph Paracelſi, quod ex ſpiritu Secalino efficaciam ſuam habere exiſtimat *ten Rhyne*. Commendatur etiam ſemen dauci, à cujus uſu Calculoſum quendam poſtea à calculo immunem manſiſſe teſtatur *Helmontius*.

XXIII.

JAm altera curationis pars, quam curatoriam diximus, ſeſe offert, Calculi expulſionem indicans, quæ diureticis peragitur: Quoniam autem illa multis ſuſpecta ſunt, propterea, quia Calculi ex Renibus ad Ureteres propulſi dolores magis intendunt. Itaque cum Helmontio obſervandum, quemlibet Calculum vel eſſe majorem ſuo uretere, vel minorem ſive æqualem, duos igitur poſteriores ope diureticorum commode expellere poſſumus, hac tamen cum cautela, quòd ſola expellentia nunquam exhiberi debeant, ſed cum ejusmodi medicamentis, quæ doloris & inde ortæ contracturæ & convulſionis ſunt inhibitiva: ut recte loquitur Helmontius, quorum omnium ingens apud Autores Practicos extat Cathalogus, ideo multa hic addere ſupervacaneum arbitror.

XXIV.

CAlculus autem uretere ſuo major fruſtra expellentibus, antequam comminutus fuerit, ſollicitatur. Quapropter ejusmodi remedia quæ eum comminuunt aut diffringunt quærenda ſunt, de quibus multos dubitare in theſ. 20. jam vidimus, quoniam dicunt impoſſibile eſſe, quòd ejusmodi corroſiva absque noxa aſſumi poſſint. Sed hoc argumento nihil præſtant, quàm quòd ignorantiam ſuam in rebus Chymicis Orbi erudito exponant: Si enim Chymiæ incubuiſſent, non omnem comminutionem ſive ſolutionem à corroſivis peragi, ſed interdum etiam durisſima corpora à menſtruis planè inſipidis omnisque corroſionis expertibus ſolvi didiciſſent. In hunc finem varia commendantur remedia, quæ hîc brevitatis cauſa rericeo finemque calamo impono. DEO O. M. pro conceſſa ſua gratia ſit laus & gloria in ſempiternum.

COROLLARIA.

I.

Non credibile eſt, totam urinam per Renes deferri ad veſicam.

2. Si hoc enim eſſet, non poſſet dari ratio quare poſt aſſumptum potum illa tam copioſa excerneretur.

3. Nec exinde ſequitur dari peculiaria quædam vaſa ex ventriculo ſive inteſtinis ad Veſicam.

4. Multum itaq; humoris ſeroſi per poros Veſicam intrare ſtatuo.

5. Fœtus non nutritur ſanguine menſtruo.

6. Dantur mulieres, quæ nunquam paſſæ fuerunt fluxum menſium, & tamen pariunt.

FINIS.